

Böyük aktyorluq məktəbinin yaradıcısı

Azərbaycanın görkəmli teatr və kino aktrisası, Azərbaycan SSR xalq artisti, Azərbaycan SSR dövlət mükafatı laureatı Nəsimə Zeynalova 1916-cı il aprel ayının 20-də Bakıda doğulub.

Azərbaycan milli realist aktyor məktəbinin banisi və eyni zamanda dövrünün tanınmış tacirlərindən biri olan Cahangir Zeynalovun ailəsində dünyaya göz açan N.Zeynalova hələ iki yaşında ikən atası dünyasını dəyişmiş, ailəsi çox çətinliklə dolanmışdı. Zavodların birində fəhlə işləməyə başlayan gənc qız bir müddət sonra anasını da itirir. Varlı tacir olmaqla bərabər, həm də rus, fransız, ərəb dillərini gözəl bilən, Azərbaycan milli realist aktyor məktəbinin banisi Cahangir Zeynalov yeganə övladının onun sənətini davam etdirməsini arzulamışdı. Lakin ömür vəfa etməmiş, o, bu günləri görməmişdi...

Hələ orta məktəbdə oxuyarkən milli oyun havalarını bacarıqla ifa edən, böyüdükcə istedadı, qabiliyyəti ilə hamıdan seçilən N.Zeynalova 1932-ci ildə Rza Təhmasibin dram dərnəyinə üzv yazılır, sonrakı illərdə Bakıda fəaliyyət göstərən səyyar teatrda aktrisa kimi işə başlayır. 1938-ci ildə yeni yaranan Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının truppasına birinci dərəcəli aktrisa kimi qəbul olunur və elə həmin il Bakı Teatr Məktəbinə daxil olaraq aktyorluq təhsili alır. Aleksandr Tuqanovdan, Məhərrəm Haşimovdan, Ağasadıq Gəraybəyindən dərs alan Nəsimə Zeynalova texnikumda oxuyarkən Uilyam Şeksprin "Şiltaq qızın yumşalması"nda Katarina, Jan Batist Molyerin "Don Juan"ında Elvira, Fridrix Şillerin "Mariya Stüart" əsərində Yelizaveta rollarını canlandırır.

Deyərlər ki, böyük sənətkarlar əksər vaxtlarda övladlarının onların yolunu davam etdirməsinə razı olurlar. Çünki səhnə həyatı kənardan nə qədər cazibədar görünə də, həddən artıq çətin, bəlkə də məşəqqətlidir. Səhnənin bütün bu çətinliklərinə rəğmən Cahangir Zeynalov sevimli qızının gələcəyini səhnədə, teatrda görürdü... Onun bu arzusu günlər ayları, aylar illəri əvəz etdikcə reallaşır, Azərbaycan realist aktyor məktəbinin layiqli nümayəndəsi yetişirdi...

Azərbaycanın görkəmli teatr və kino aktrisası, Azərbaycan SSR Xalq artisti, Azərbaycan SSR dövlət mükafatı laureatı Nəsimə Cahangir qızı Zeynalova. Səhnəmizin Cənnət xalası...

Nəsimə Zeynalova Azərbaycanın teatr tarixində komediya janrının zəngin ənənələrini yaşadaraq böyük aktyorluq məktəbi yaratmışdır. Sevil-seçdiyi sənətinə vurğunluğu ilə

milli kino sənətimizin inkişafında müstəsna xidmətləri olan görkəmli sənət ustası həyat verdiyi bütün personajlarına uğurlu tale yaşatmış, yaratdığı müxtəlif xarakterli rollar, səmimiyyəti, xəlqiliyi, həyatiliyi ilə qəlbləri fəth etmişdir. Onun böyük səmimiyyətlə yaratdığı duzlu, məzəli obrazlar milyonlarla insanın həyatına, məişətinə daxil olmuş, bu sənət fədaisinin adını milli mədəniyyətimizin tarixinə əbədi olaraq yazmışdır. Milli teatrımızın parlaq ulduzu olan Nəsimə Zeynalova insanın daxili aləmini xırda incəliklərinə qədər açmağı bacaran sənətkar idi.

Azərbaycanın aktyorluq sənətinin zəngin ənənələrini ləyaqətlə davam etdirən sənətkarın yaradıcılığı Azərbaycan teatr tarixində xüsusi yer tutur. Nəsimə Zeynalovanın neçə-neçə gənc aktyorun yetişməsində, sənətinin zirvəsinə yüksəlməsində əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Sənətinin zirvəsinə yüksələrək bu aləmin enişli-yoxuşlu, çətin yollarında əminliklə, böyük cəsarət və inamla addımlayan bu səhnə ustasının təcürübəsindən çoxları bəhrələnmişdi. İstər sənətdə, istərsə də həyatda çoxlarına böyüklük, analıq etmişdi.

Nəsimə Zeynalovanın səhnə fəaliyyətinin ən parlaq dövrü məhz Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında çalışdığı illər olmuşdur. Ömrünün 60 ildən çox hissəsini bu teatra həsr edən sənətkar milli yumor hissi ilə yaratdığı rəngarəng, səhnəmizin nadir inciləri sırasında duran bənzərsiz obrazları ilə Azərbaycan mədəniyyəti tarixində öz layiqli yerini tutmuş, milli teatrın inkişafında mühüm rol oynamışdır. Musiqili komediya teatrımızın inkişafında böyük xidmətlərinə görə isə Nəsimə Zeynalova 1960-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti, 1967-ci ildə Xalq artisti kimi fəxri adlara layiq görülmüşdür.

Yaratdığı saysız-hesabsız obrazların içində özünün "qayınanası" ilə adını Azərbaycan teatr tarixinə qızıl hərflərlə yazan, xalqın yaddaşında əbədləşdirən Nəsimə Zeynalova "Ögey ana" filmində Fatmanisə, "Böyük dayaq"da Telli, "Ulduz"da Züleyxa, "Qayınana"da Cənnət xala, "Molla Fətəlinin sərgüzəşti"ndə Gülsüm, "Bəyin oğurlanması"nda Əsli xala obrazları ilə tamaşaçısının qəlbini fəth etmişdi. Ən kiçik, epizodik rol belə yaddaqalan etməyi bacarırdı Nəsimə xanım. Komik rollar ifaçısı olmağın çətinliyini çox gözəl bilirdi. Bilirdi ki, tamaşaçını yalnız güldürmək yox, onu düşündürməyi də bacarmalısan. Nəsimə Zeynalovanın böyüklüyü də onda idi. Güldürə-güldürə düşündürmək...

Azərbaycan teatr və kino sənətinin görkəmli nümayəndəsi, böyük gülüş ustası, Dövlət mükafatı laureatı, xalq artisti Nəsimə Zeynalova istər teatr səhnəsində, istər kinoda yaratdığı təbii, səmimi rolları ilə tamaşaçısını heyran edirdi. Nəsimə xanım həm də gözəl tərəf müqabili idi. Onun səhnəmizin gülüş ustaları - Lütvəli Abdullayev və Səyavuş Aslan, Bəşir Səfəroğlu, Hacıbaba Bağırovla yaratdığı duetlər böyükdən-kiçiyə bu gün də hamının dilində əzbərdir.

Realist aktyor məktəbinin layiqli davamçılarından olan Nəsimə Zeynalova sənətinin fəvqündə dayanan, ömrünü sənətinə həsr edib böyük məktəb yaradan sənətkarlarımızdan idi. Azərbaycan teatr sənətinin görkəmli nümayəndəsi Nəsimə Zeynalova milli koloriti və həyatiliyi ilə seçilən unudulmaz obrazların mahir yaradıcısı olmuşdur. Adı çəkiləndə dodaqlara gülüş, çöhrələrə təbəssüm gətirən sənətkar epizodik rollarından ta ki əsərin baş qəhrəmanına qədər yaratdığı Gülperi, Cahan xala, Sənəm, Mələk xanım və Kələk xanım kimi yüzlərlə xarakterik səhnə obrazları ilə tamaşaçısını güldürə-güldürə düşündürür, yaratdığı personajlarla özünü yaddaşlara möhürlüyüdü. Onun daxili aləmini ən xırda incəliklərindəkə açdığı, böyük məhərrətlə canlandırıdığı bütün qəhrəmanların adları xalq arasında dillər əzbəri olmuş, eyni zamanda Azərbaycan kinemotoqrafiyasının qızıl fonduna daxil edilmişdir. Nəsimə Zeynalovanın yaratdığı bütün obrazları sevilirdi.

Mehparə ƏLİYEVƏ,
"Respublika".